

BİLİMSEL İLKELER VE BİLİMSEL YÖNTEM

- Bilim, doğal dünyaya ilişkin sorular sorar ve bu sorulara yanıt almaya çalışır.
- Bilim, çalışılan konuyla ilgili gözlem ve deneylere dayalı olarak gerçekleri bulma ve bu gerçeklerle ilgili düzenlenmiş bilgiler topluluğudur.

Bilimde amaç gerçekleri bulmaktır.

Gerçek ise deneylerle ispatlanmış doğrulardır.

1.Gözlem yapmak

2.Soru Sormak

3.Hipotez kurmak

4.Gözleme dayalı deneyler yapmak

5.Sonuç ıkarmak

6.Yayınlama

Gözlem Yapmak

Bilimsel çalışma yöntemi gözlemle başlar.

1. Nitel Gözlem: Duyu organlarıyla doğrudan yapılır (Sıcak, soğuk, büyük, küçük, vb.)

2. Nicel Gözlem: Standart ölçü aletleri kullanılarak yapılan gözlemdir.

Gözlem ile bir konu veya olay tespit edilmiş ya da fark edilmiştir.

**Soru
Sormak**

Gözlemin çözülmesi
gereken bir
probleme
dönüştürülmesi için
Neden, Nasıl, Niçin
gibi sorular sorulur.

**Hipotez
Kurmak**

Gözlemin veya
problemin
çözümüne yönelik
olarak ortaya
atılan geçici
çözüm önerisi

Hipotez

1.
Probleme
özüm önermiş
olmalıdır

2.
Verilere
aykırı
olmamalıdır

3.
Denemeye
açık olmalıdır

Gözleme Dayalı Deneyler Kurma

Kontrollü Deney

- Deney Grubu
- Kontrol Grubu

Deney ve kontrol gruplarında, bütün deney şartları aynı, sadece araştırılan faktör bakımından farklılık vardır.

Hipotez kontrollü deney ile desteklendiğinde kesinlik kazanır aksi halde reddedilir.

Sonuç Çıkarma

İyi bir bilimsel hipotez hem geçerli olmalı, hem de hipotezle ilgili bilinmesi gerekenleri söyleyebilmelidir.

Hipotez doğru ise ..... olmalıdır.

Teori: Yeni bulgularla sürekli desteklenerek güçlenen hipotezlerdir.

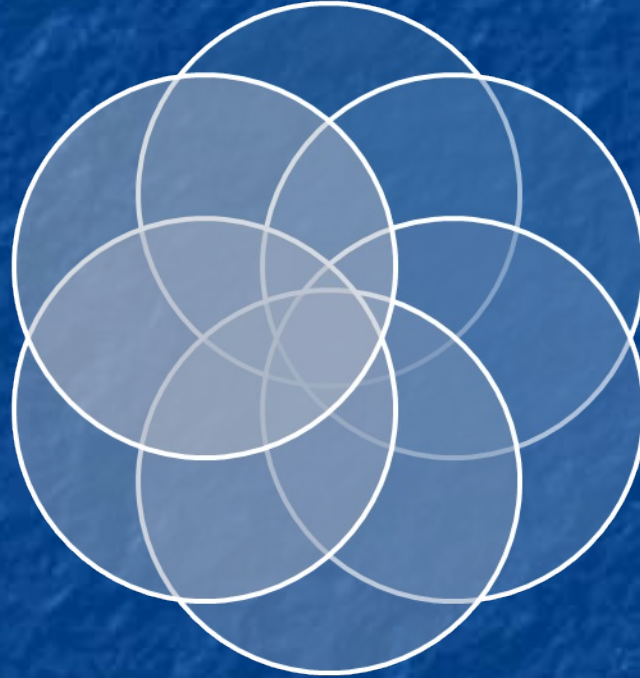
Teoriler tam olarak ispatlanmış değildir. Kesinlik kazanması zaman içerisinde olacaktır.

Kanun: Doğruları herkes tarafından kabul edilen evrensel gerçeklerdir. Teori kesinlik kazandığında kanun haline gelir.

Bilim Adamı

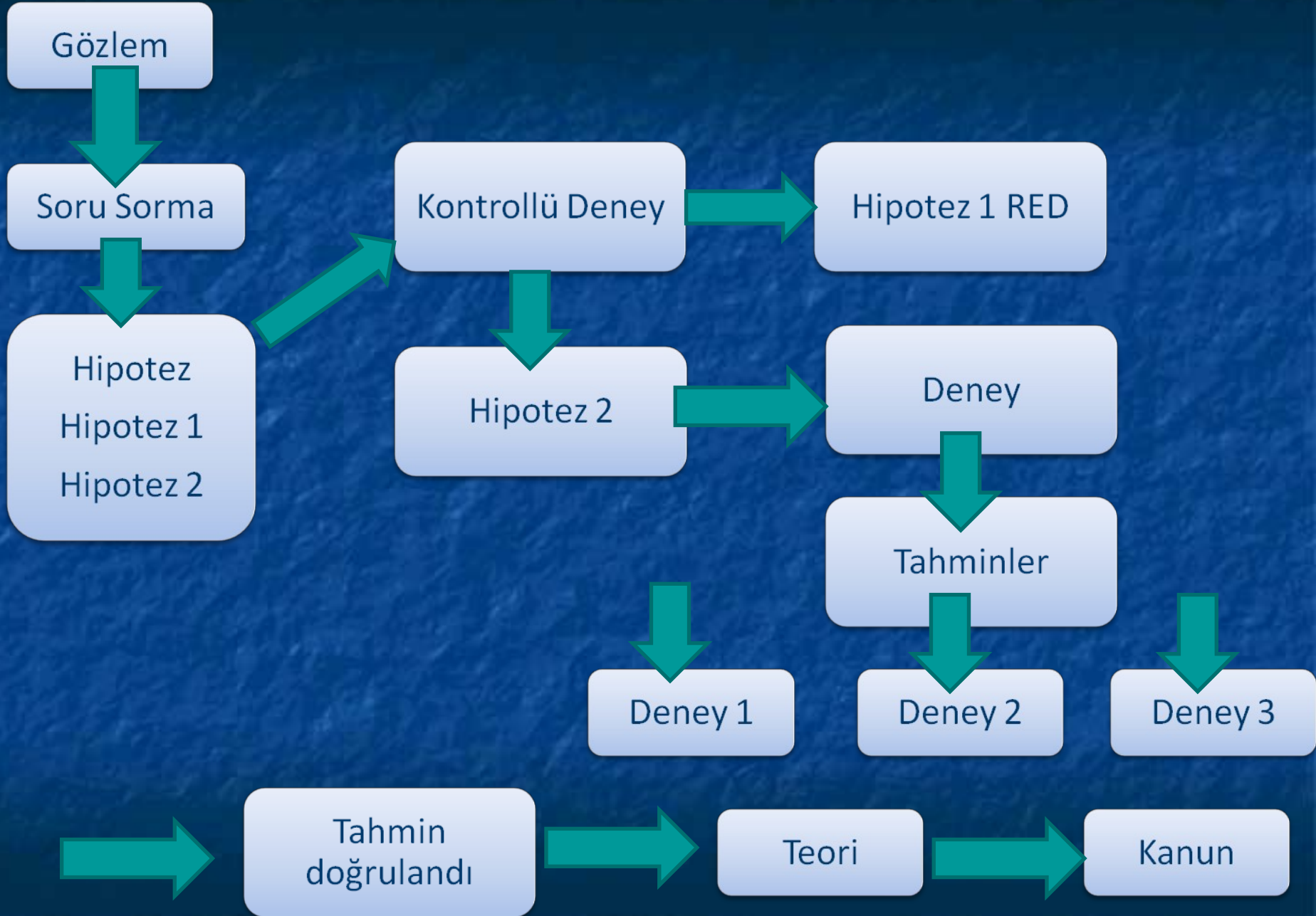
Kararlı ve
sabırlı
olmalıdır.

Tarafsız

Şüpheci

Sorgulayıcı

GÖZLEM

El fenerim çalışmıyor

SORU

El fenerimin ne gibi bir sorunu var

HİPOTEZ

El fenerinin pilleri bitmiş

TAHMİN

Eğer bu hipotez doğru ise

DENEY

Pilleri değiştirim

TAHMİN EDİLEN SONUÇ

El feneri çalışır

İLKİN DÜNYA VE CANLILARIN MEYDANA GELİŞİ

- Dünyanın oluşumu **Big-Bang (Büyük Patlama Teorisi)** ile açıklanmaktadır.
- Bu teori ilk olarak 1927'de George Lemaitre tarafından önerilmiştir.
- Bu teoriye göre yıldızlar büyük patlamadan 300.000 yıl sonra oluşmaya başlamıştır.

Güneş ve gezegenler yaklaşık 4.5-4.6 milyar yıl önce küresel bir kozmik toz ve gaz bulutundan oluşmuştur.

Bulut kendi çekim kuvveti etkisiyle dönen bir disk haline gelecek şekilde içine doğru çökmüştür.

Disk merkezindeki madde güneşi oluşturmak üzere yoğunlaşmıştır.

Merkezde yoğunlaşan Hidrojen ve Helyum molekülleri **Güneş**'i oluşturmaya başlamıştır.

Çevre disklerdeki yoğunluklu bölgelerdeki maddeler ise soğuyarak Dünyanın da dahil olduğu diğer gezegenleri oluşturmuştur.

Dünya Güneş'e 3. sırada yakınlıkta bulunan karasal bir iç gezegendir.

Göktaşları yapısında bulunan **donmuş buzlar**, **silikat** ve **metal yapılar**, karaların ve okyanuslarının oluşmasını sağlamış; merkezde yoğunlaşan **ağır demir** ve **nikel** elementleri ise gezegenimizin çekirdeğini oluşturmuştur.

Güneş sistemi oluştuğunda Dünya kızgın gaz kütleli haldeydi.

Zaman içerisinde kızgın gaz kütleli olan Dünya'nın, eksenini etrafında dönmesi dıştan içe doğru soğumasına neden olmuş ve katmanlar meydana gelmiştir (Jeolojik Katmanlar)

Yaklaşık 4.5-4.6 milyar yıl önce oluştuğu savunulan dünyada canlıların ilk birkaç yüz milyon yıllık süre içinde yaşayabilmesi mümkün olmamıştır.

Bunun nedeni, güneş sisteminden kaynaklanan çok büyük kaya parçalarının bir gezegen olan dünyaya çarpmaları ve yüksek radyasyonun açığa çıkmasıdır.

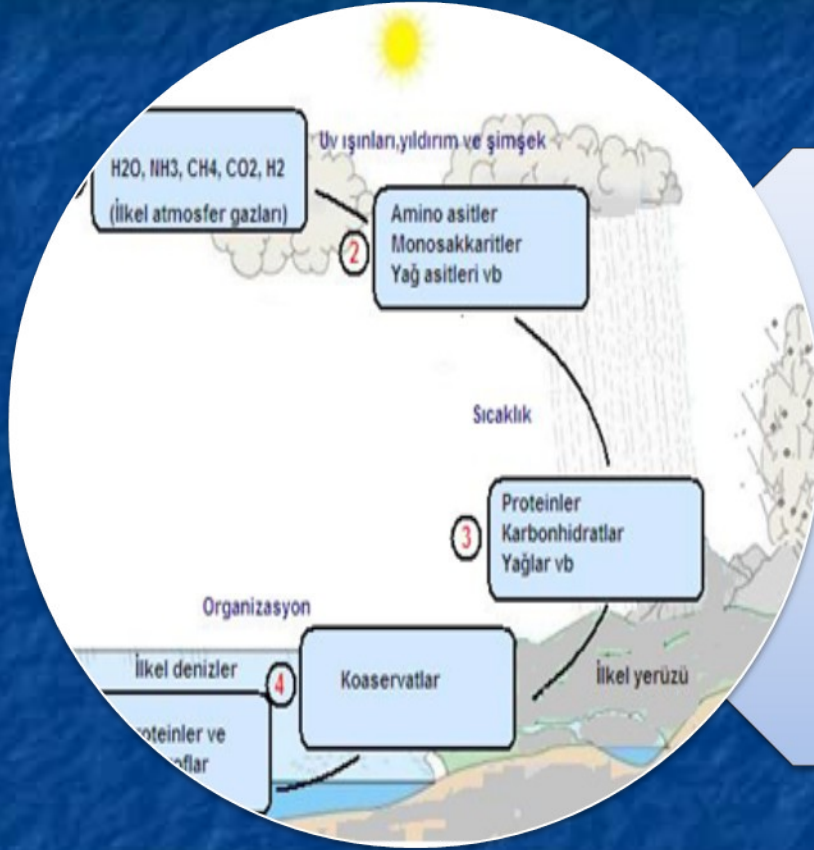
CANLILARIN KÖKENİ

Dünyanın yüzeyinde bulunan, bilinen en eski kayalar Grönland'daki **Isua** adı verilen bölgede yer almaktadır ve **3.8 milyar yıl** yaşındadır.

Bugüne kadar bulunan en eski organizma fosilleri, batı Avustralya'da yer alan 3.5 milyar yıllık kayalar içerisinde tespit edilmiştir.

Bu mikrofosiller, bugün günümüzde halen daha yaşamını sürdüren bazı bakterilere benzerlik göstermektedir.

Günümüzde biyologların çoğu, dünyanın ilkin çevresinde gelişen kimyasal ve fiziksel süreçlerin, birbirini izleyen evreler sonunda çok basit bir hücreyi meydana getirdiği hipotezi savunurlar.

Fiziksel Evrim

Dünyanın oluşum sürecinde sıcaklığın yüksek olması nedeniyle tüm atomların serbest olarak bulunduğu evredir.

Bu evrede;

Serbest atomlardan Fe ve Ni gibi ağır olanlar merkezde,

Al ve Si gibi orta ağırlıkta olanlar ortada,

H, O, C ve N gibi hafif olanlar yüzeyde bulunmaktaydı.

Kimyasal Evrim

Küçük ve büyük moleküllerin meydana geldiği sürece 'kimyasal Evrim' denir.

Kimyasal evrim, sıcaklığın kısmen düşmesiyle serbest atomların birleşerek, su, amonyak ve metan gibi moleküllerin oluşmasına neden oldu.

Henüz gaz halinde olan moleküller, sıcaklığın düşmeye devam etmesiyle sıvılaşmaya, oluşan sıvılar da katılaşmaya başladı.

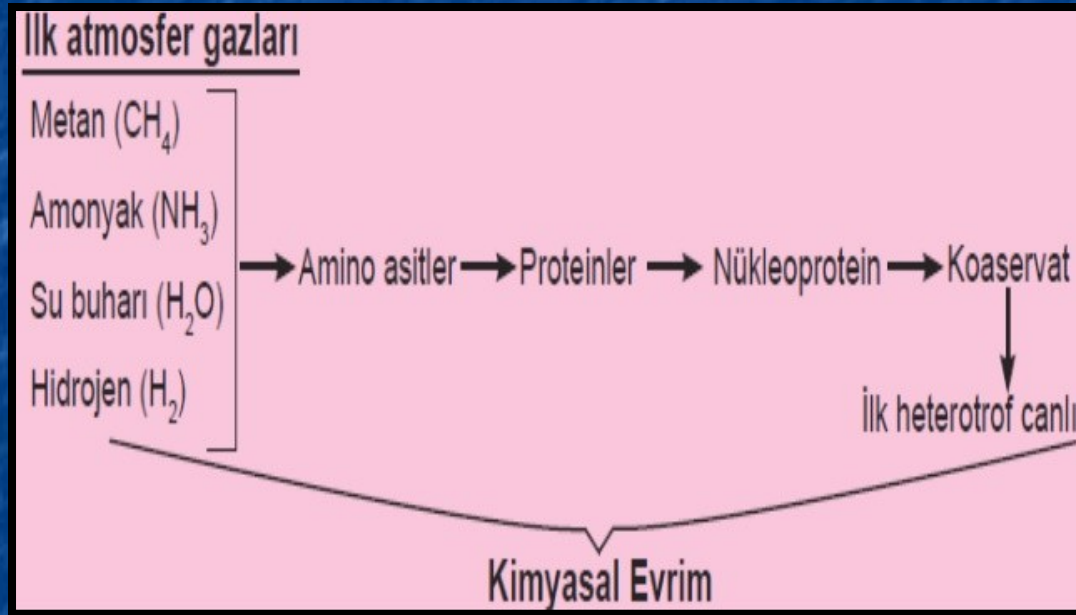
Hidrojen, nitrojen, su, metan, amonyak, karbondioksit ve sülfür gibi gazlar ilkin atmosferi oluřturdu.

Bu gazlar ve bazı mineraller denizlerin sığ kısımlarında bir arada bulunmaktaydı.

Birbirine yakın bulunan gaz ve minerallerin etkileřimi sonucu yaę asitleri, aminoasitler, riboz, glukoz ve gliserin gibi **Basit Organik Moleküller** meydana geldi.

Bu bileşiklerin meydana gelmesinde enerji kaynağı olarak **elektrik deşarjları, güneş ısısı** ve **UV ışınlarının** etkili olduğu sanılmaktadır.

Daha sonraki süreçte basit organik moleküllerden, aynı enerji kaynaklarıyla **lipitler, polisakkaritler, proteinler ve nükleik asitler** gibi makromoleküller meydana gelmiştir.

Bir varsayıma göre de ilk hücre **fosfolipitlerden** meydana gelen bir zarla çevrili ve kendi kendini replike olabilen RNA moleküllerinden oluşur

İlgili ve sonuçları

1. Ortam (Dışa açık)

2. Ortam (Dışa kapalı)

Sonuç: Kavanoz içinde
canlılar görülür

Sonuç: Kavanoz içinde
canlı görülmez

Öznelme: 2. ortamda oksijen olmadığı

1857.

Canlılığın oluşumu ile ilgili çeşitli hipotezler vardır. Bu hipotezlerle ilgili görüşlerin başında abiyojenez ve biyojenez gelmektedir.

- ABİYOGENEZ
- BİYOGENEZ

ABIYOGENEZ

Canlıların cansız maddelerden ve cansız maddelerde bulunan **Aktif Öz** tarafından meydana geldiğini savunur. Aristo, cansız maddede bulunduğunu varsaydığı aktif özün hava ile etkinleştğini, böylece cansızdan canlı oluştuğunu ileri sürerek abiyogenez görüşünü başlatmıştı.

BİYOGENEZ

Canlıların canlılardan üreme yoluyla meydana geldiğini savunur.

17.yüzyılda F. Redi, açıkta bırakılan etlerin etlerdeki kurtçukların kendiliğinden oluşmadığını, bunların sinek embriyolarınının gelişim evrelerinden biri olduğunu belirleyerek biyogenez görüşüne önemli deneysel destek sağlamıştır.

1860'larda Pasteur'ün yaptığı deney abiyogenez hipotezini tamamen çürütmüştür.

Pasteur şekerli su ve maya mantarları kullanarak bir deney serisi hazırlamış ve bu deneylerde özellikle kuğu boyunlu cam balonlar kullanmıştır. Bu cam balonları kullanmasının nedeni havanın içeri girmesini engellemektir.

Dünyamızda ilk canlı nasıl oluştu?

Panspermia Hipotezi: Bu hipoteze göre dünyada canlılık başka gezegenlerden gelen sporlarla başlamıştır.

Ancak bu hipotez, sporların yerküreye ulaşmak için değişik zor koşullara nasıl dayanabildiğini açıklayamaz.

Ayrıca diğer gezegenlerdeki canlılığın nasıl başladığını da açıklayamaz.

Ototrof Hipotezi: Bu hipoteze göre ilk canlı inorganik maddelerden organik madde sentezini başarabilmektedir.

Eğer bu hipotez doğru ise ilk canlı karmaşık yapılmalıdır.

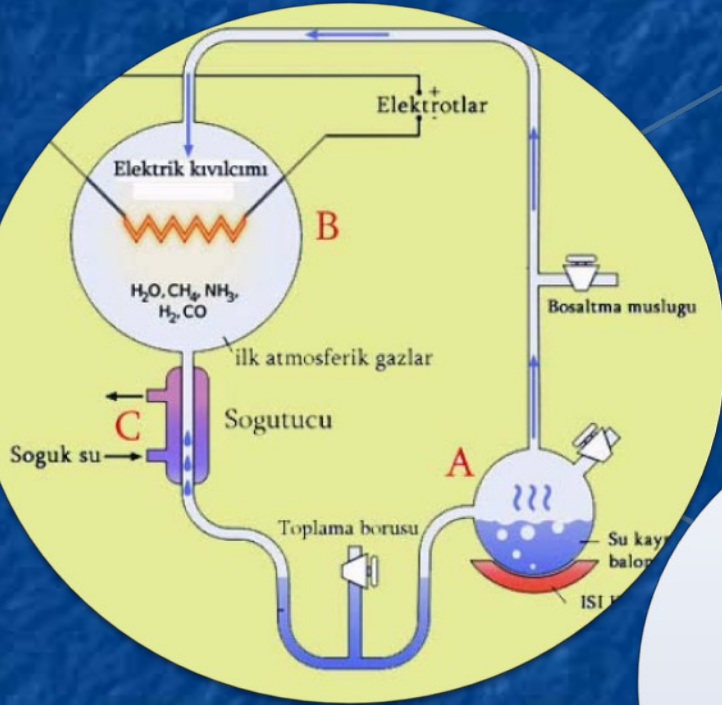
Bugün besin sentezleme işlemi için canlıların karmaşık bir yapıya sahip olması gerektiği bilinmektedir.

Heterotrof Hipotezi

Bu hipoteze göre ilk canlıların karmaşık bir çevrede ilkel yapıları olarak ortaya çıktığını varsayılır.

Heterotrof bir canlıların besin yapma yeteneği yoktur. Besinlerini ortamdaki sağlamaktadır.

Heterotrof hipotezi ilkel canlıların cansız maddeden oluştuğunu varsayan abiyojenezi anımsatır, ancak abiyojenezde kendiliğinden oluş için çok özel koşullar gerekli değildir.

***Sonuç olarak,
heterotrof hipotezi
çok basit yapılı bir
canlının, uzun süreli
olarak maddenin
kimyasal evrimi
sonunda oluştuğunu
ve bu olayın
milyarlarca yıl önceki
çok özel koşullarda
gerçekleştiğini
varsayar.***

Bu hipoteze göre,
dünyanın ilkin
çevresinde gelişen
kimyasal ve fiziksel
süreçlerin, birbirini
izleyen evreler
sonunda çok basit bir
hücreyi meydana
getirir.